

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Nytt rundskriv 9/2015: Finanstilsynets praksis for vurdering av risiko og kapitalbehov

September 2015
Aimée Staude og Ann Viljugrein

1. Finanstilsynets strategiske mål

Hovedmål: Bidra til finansiell stabilitet og velfungerende markeder

Delmål:

1. Solide og likvide finansforetak
2. Robust infrastruktur (betalingssystemer, handel etc.)
3. Investorbekyttelse (markedsdisiplin)
4. Forbrukervern
5. Effektiv krisehåndtering

1. Finanstilsynets strategiske mål

Virkemidler for å nå målene:

- Konesjonspraksis
- Reguleringer via lover og forskrifter, og rundskriv
- Krav til løpende innrapportering av finansielle og risikomessige data – analyser på makro – og bransjenivå
- Jevnlige risikoanalyser av enkeltforetak og stresstester
- Vurdering av risiko og kapitalbehov enkeltforetak
- Stedlige tilsyn og verifisering

2. Bakgrunn

Det norske kapitaldekningsregelverket er tilpasset EUs kapitaldekningsdirektiv og forordning (CRD IV).

Kapitaldekningsregelverket for kredittinstitusjoner og verdipapirforetak består av tre pilarer:

- Pilar 1:** Beregning av det generelle minimumskravet til kapital og sammensetningen av kapitalen.
- Pilar 2:** Vurdere hvilke risikoer som er knyttet til virksomheten og vurdere kapitalbehovet på kort og mellomlang sikt.
- Pilar 3:** Krav til rapportering til tilsynsmyndighetene og offentliggjøring av informasjon til markedet.

3. Rettslig utgangspunkt

- EUs kapitalkravsdirektiv (CRD IV) stiller krav til foretakenes egenvurdering av risiko og kapitalbehov ("ICAAP")* og krav til tilsynsmyndighetenes vurdering ("SREP")**.
 - Tilsynsmyndighetene skal kunne stille krav om tilpasninger i virksomheten eller kapital utover minstekravene ("pilar 2-krav").
 - Direktivkravene er for banker gjennomført i finansforetakslovens § 13-6 og § 14-6.
-
- ❖ Internal capital adequacy assessment process
 - ❖ Supervisory review and evaluation process

4. Risikoer som omfattes av pilar 1-krav

- Kredittrisiko
 - Motpartsrisiko
 - Operasjonell risiko
 - Aksje- og renterisiko i handelsporteføljen
 - Valutarisiko i samlet portefølje
-
- Standardiserte (sjablonmessige) beregninger – kan også bruke interne modeller innenfor gitte rammer

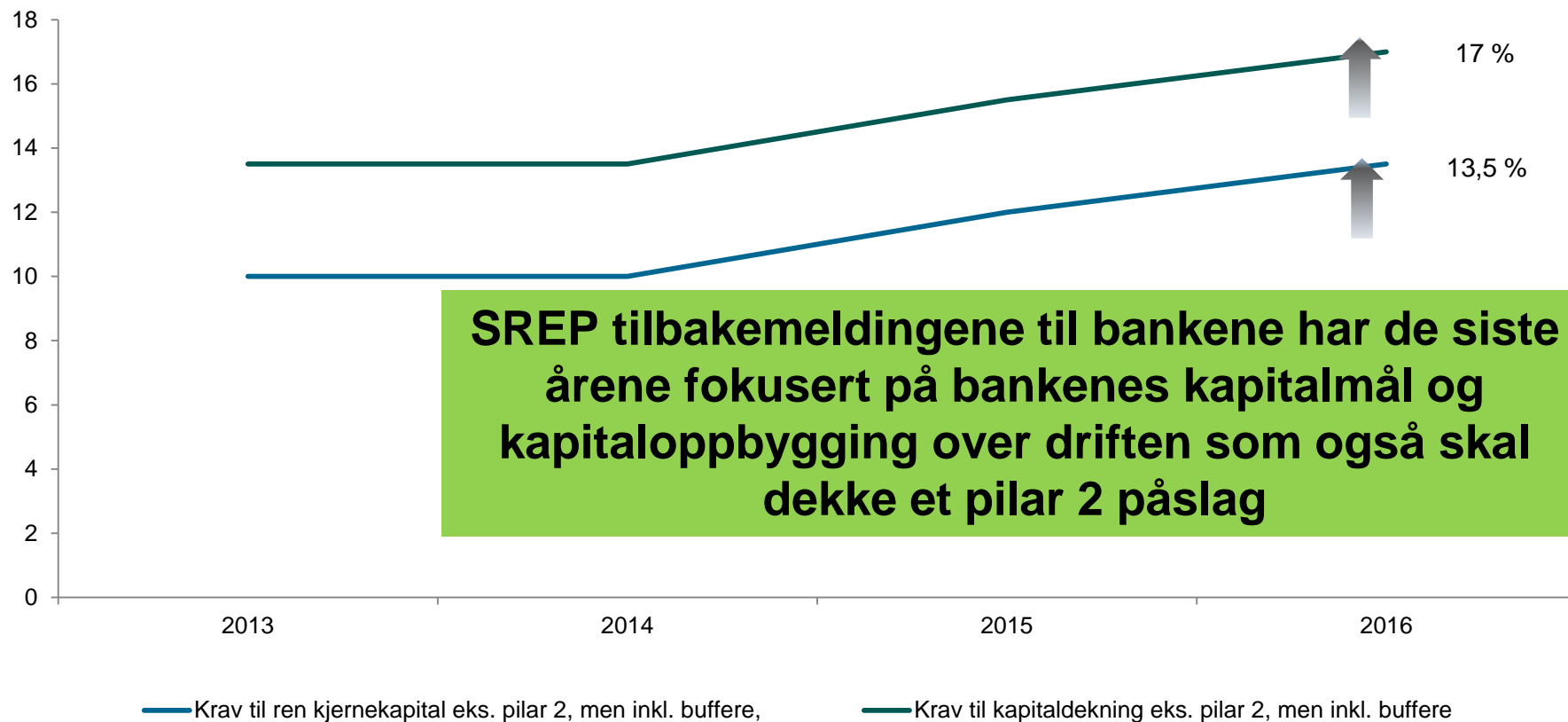
4. Eksempler på risikoer som ikke er dekket av pilar 1

- Renterisiko i bankporteføljen
- Markedsrisiko (utover renterisiko) i bankporteføljen
- Likviditets-/finansieringsrisiko
- Risiko knyttet til egne pensjonsforpliktelser
- Risiko som følge av mangelfull styring og kontroll
- Eierrisiko (f.eks. forsikringssselskap)

Samt, risikoer som ikke (i tilstrekkelig grad) dekkes i de standardiserte beregningene:

- Konsentrasjonsrisiko
- Operasjonell risiko utover det som dekkes av pilar 1-krav
- Modellrisiko

5. Pilar 2 i en periode med innfasing av økte krav

SIFI-bank med motsyklisk buffer fastsatt i juni 2015, effekt fra 30. juni 2016.

6. Eksempel på SREP- tilbakemeldinger i tidligere år:

«For å oppnå en tilstrekkelig margin ut over minste- og bufferkravene i pilar 1, inklusive nødvendige pilar 2-påslag, og kunne møte høyere krav til motsyklisk buffer og andre endringer i kapitalkravene, bør konsernet øke målet for ren kjernekapitaldekning per 2016 til nivået i finansiell plan (X %).»

7. Tilpasning til EBA's anbefalinger

- Det har vært betydelige variasjoner i hvordan europeiske land har praktisert SREP.
- EBA* ga derfor i desember 2014 en anbefaling med sikte på å harmonisere praksis.
- Finanstilsynet har uttalt at man har til hensikt å følge denne ("intends to comply").
- Finanstilsynets metoder og rutiner for SREP vil endres i noen grad. Dette beskrives i rundskriv 9/2015 Finanstilsynets praksis for vurdering av risiko og kapitalbehov.

7. Tilpasning til EBA's anbefalinger

For de systemviktige foretakene, legges det opp til en detaljert SREP-tilbakemelding årlig. Øvrige foretak vil, avhengig av størrelse, normalt ta en detaljert SREP-tilbakemelding hvert annet eller tredje år.

Gruppe	Risiko- overvåkning	Detaljert SREP -vurdering	Forenklet og overordnet SREP-vurdering	Omfang av kontakt med foretaket
1	Kvartalsvis	Årlig	Årlig	Regulær kontakt med styre og ledelse
2	Kvartalsvis	Hvert annet år	Årlig	Regulær kontakt med styre og ledelse
3	Kvartalsvis	Hvert tredje år	Årlig	Kontakt med styre og ledelse etter behov basert på risiko, minst hvert tredje år
4	Kvartalsvis	Hvert tredje år	Årlig	Kontakt med styre og ledelse etter behov basert på risiko, minst hvert tredje år
5	Kvartalsvis	Avhengig av risikovurdering	Årlig	Kontakt med styre og ledelse etter behov basert på risikovurdering

1= Systemviktige institusjoner

2=15 store og mellomstore banker

3=mindre og mellomstore foretak som driver innenfor et begrenset antall forretningsområder, FK> 3 mrd.

4 = mindre foretak som driver innenfor et lokalt geografisk område, FK<3 mrd.

5=frittstående verdipapirforetak, forvaltningsselskap mv.

7. Tilpasning til EBA's anbefalinger

Risiko og kapitalvurderinger:

- Tar utgangspunkt i foretakets forretningsmodell.
- Vurdere risikoer som er vesentlige for det individuelle foretaket jfr. tidligere plansje og finansforetaksloven § 13-6 og kapitalkravsforskriften § 47.
- Vurdere kvaliteten på styring og kontroll med de ulike risikoene
- Utvikler **metoder for kapitaltillegg** for viktige risikoer, men med rom for skjønn i vurderingene.

7. Tilpasning til EBA's anbefalinger

Begrunnelsen for at "pilar 2-risikoer" så langt ikke er inkludert i pilar 1, er nettopp at det er risikoer som er vanskelig å kvantifisere og som man ikke har lyktes i å etablere standardiserte risikomål for.

Finanstilsynets benchmarkmetoder for noen pilar 2-risikoer:

- Markedsrisiko i bankboken, dvs. risiko for kurssvingninger og tap knyttet til porteføljer som ikke er definert som trading (aksjekurs-, rente-, valuta- og spreadrisiko). Tar utgangspunkt i foretakets rammer.
- Konsentrasjonsrisiko i kredittporteføljer (enkeltkunder, sektor, geografisk område)

7. Tilpasning til EBA's anbefalinger

Intern vurdering av likviditets- og finansieringsrisiko (ILAAP)* skal inngå som en del av ICAAP.

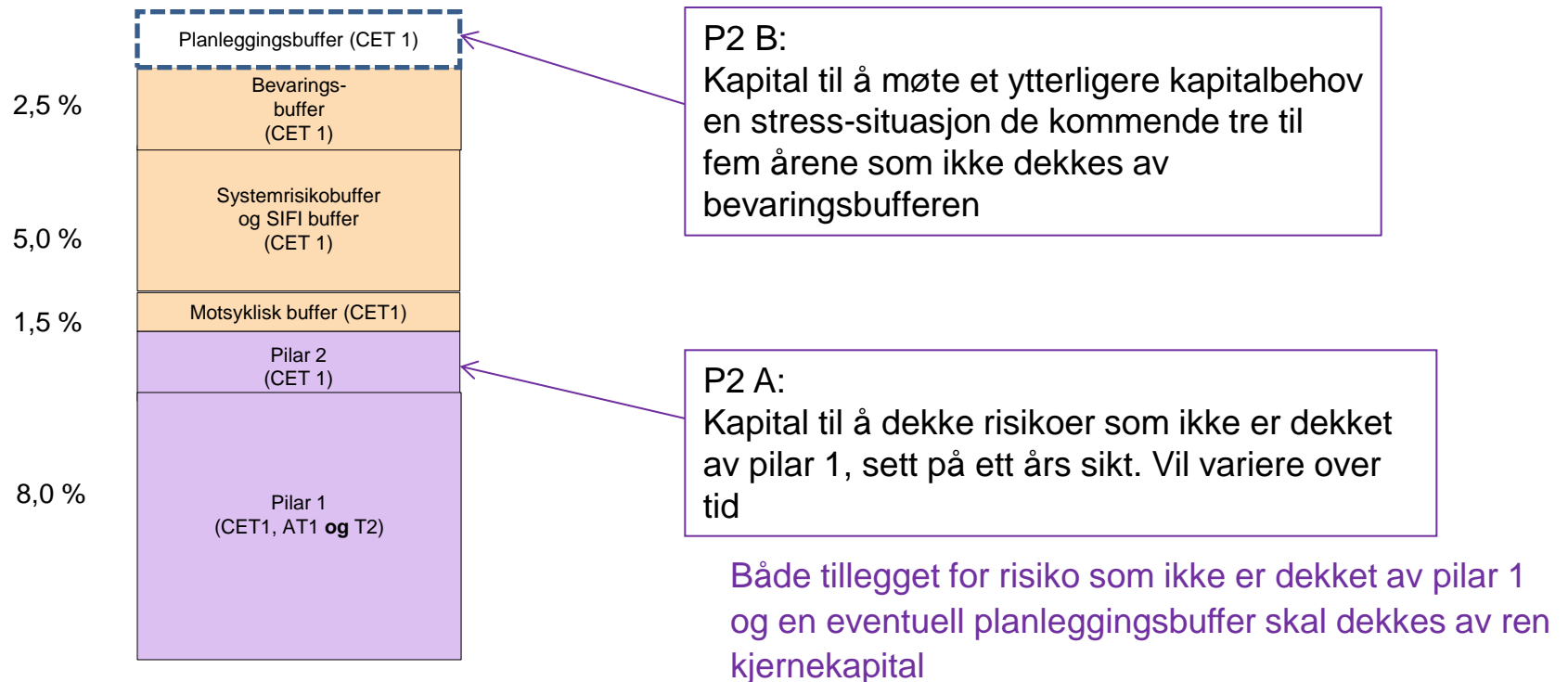
ICAAP/SREP-dialogen med foretaket vil munne ut i en endelig tilbakemelding fra Finanstilsynet til foretakets styre med:

- en vurdering av samlet risikonivå og konklusjon vedrørende samlet kapitalbehov
- en vurdering av foretakets likviditetssituasjon og finansieringsrisiko
- anmodning om reduksjoner i risikoeksponeringen eller andre risikoreduserende tiltak, herunder endre policyer, rammer eller gjennomføre forbedringer i styring og kontroll

❖ Internal liquidity adequacy assessment process

7. Tilpasning til EBA's anbefalinger

Finanstilsynets SREP vil, i tråd med EBA's anbefaling, inneholde en vurdering av samlet kapitalbehov:

1. juli 2016 Systemviktig bank

CET1 = ren kjernekapital, AT1 = annen godkjent kjernekapital, T2 = tilleggskapital

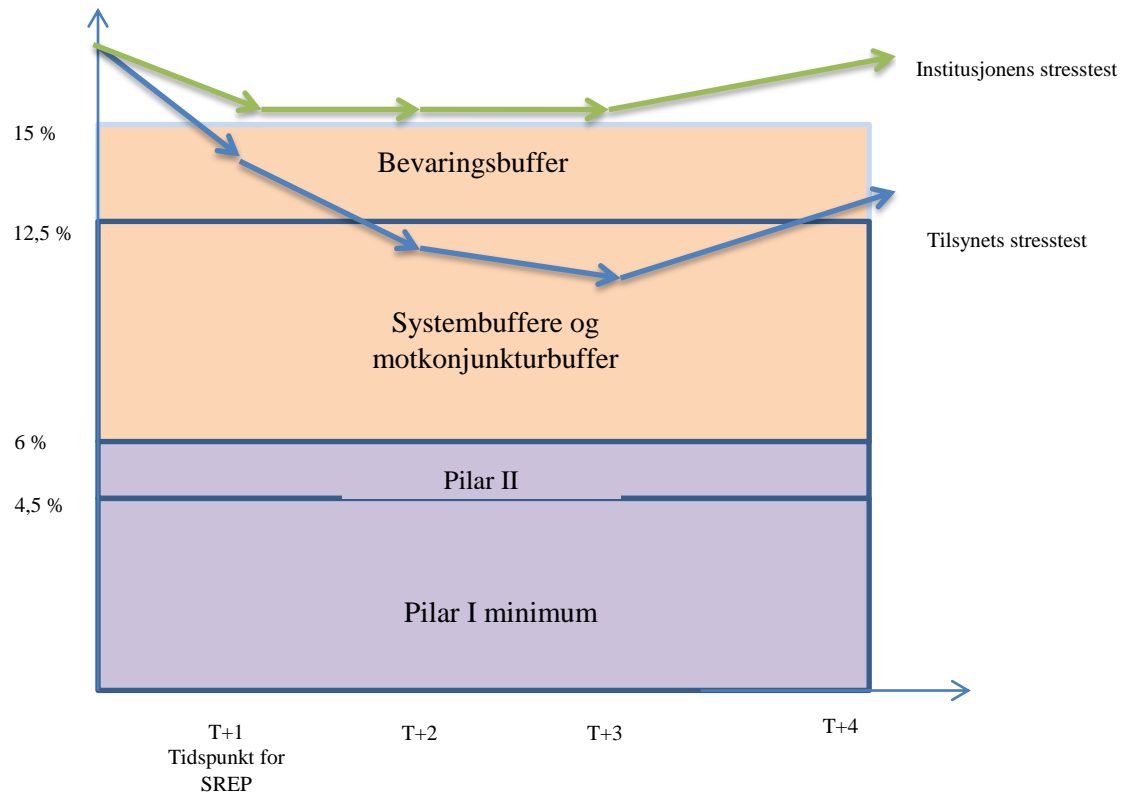
7. Tilpasning til EBA's anbefalinger

Risiko i et fremoverskuende perspektiv – Stresstester:

- Finanstilsynet vil benytte **egne stresstester** for å vurdere konsekvensene for enkeltforetak av et alvorlig økonomisk tilbakeslag.
- Perioden med et alvorlig økonomisk tilbakeslag skal ha en varighet på minst tre år.
- Forutsetninger, scenarier og resultater av Finanstilsynets stresstester vil bli sammenlignet med forutsetninger og resultater av foretakets egne stresstester i ICAAP.
- Bruk av tilsynsmessige virkemidler under pilar 2 vil sees i sammenheng med fastsatte bufferkrav under pilar 1

7. Tilpasning til EBA's anbefalinger

Stresstester: Anskueliggjøring av effekt på ren kjernekapital (systemviktig foretak):

8. Vurdering av samlet kapitalnivå – tilbakemelding i SREP

- Etter EBAs anbefaling skal det kommuniseres et samlet kapitalkrav, inklusive bufferkrav i pilar 1 og pilar 2 påslag.
- Norsk tradisjon har vært å gi bindende pålegg bare i tilfeller der et foretak ikke innretter seg etter Finanstilsynets forventninger eller i tilfeller med alvorlige svakheter ved virksomheten. Finanstilsynet vil videreføre denne praksisen.
- Det innebærer at det i SREP-tilbakemeldingen legges til grunn en kapitalisering som banken forventes å oppfylle til enhver tid, men uten at det vedtas et pålegg.

9. Konsekvenser ved brudd på kapitalkrav

Jff. CRR/CRD IV-forskriften §§ 5 og 6

- Dersom en institusjon skulle komme i brudd med minstekravene til ansvarlig kapital, gjelder reglene i banksikringsloven kapittel 3.
- Dersom en institusjon ikke oppfyller minstekrav pluss «det kombinerte kapitalbufferkrav»:
 - Skal sende plan innen 5 dager
 - Restriksjoner, bl.a. på betaling av utbytte og renter på hybridkapital

9. Konsekvenser ved brudd på krav/tilsynets SREP-vurdering

- Brudd på pilar 1-krav + evt. pilar 2-pålegg + kombinert bufferkrav: Brudd gir automatiske restriksjoner, jf. forrige plansje.
- Brudd på pilar 1+ pilar 2 som er lagt til grunn i SREP + kombinert bufferkrav:
 - Manglende oppfyllelse av krav til samlet kapitalisering vil ikke medføre automatiske restriksjoner.
 - Foretaket skal skriftlig legge frem en handlingsplan for økt kapitaldekning eller redusert risikonivå.
 - Dersom tiltakene ikke er tilstrekkelige, vil det med hjemmel i finansforetaksloven § 10-6 (4) bli vurdert vedtak om begrensninger i utbytte, et forhøyet minstekrav med hjemmel i finansforetaksloven § 14-6 (3) b og eventuelt med hjemmel i § 14-6 (3) f og g, pålegg om begrensninger i mulighetene til å utbetale utbytte, rente på kjernekapital og prestasjonsbetinget godtgjørelse.

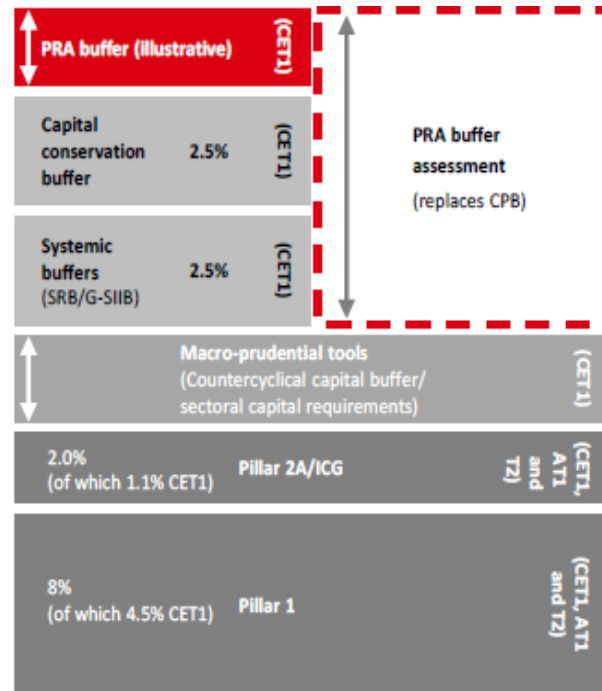
9. Offentlighet

- Finanstilsynets brev til Finansdepartementet av 26. juni 2015 peker på forhold som tilsier at Finanstilsynet ikke bør offentliggjøre den enkelte banks pilar 2 påslag:
 - Tilsynsmessig verktøy for dialog med bankene, vurdering av kapitalisering må ses i sammenheng med andre tilbakemeldinger i SREP, offentliggjøring vil svekke pilar 2 som tilsynsverktøy.
 - Ikke kjent med andre lands tilsynsmyndigheter som publiserer tilsynets vurdering av kapitalbehov i dag (Finansinspektionen i Sverige publiserer bare deler av vurderingen)
- Finanstilsynet vil imidlertid ikke motsette seg offentliggjøring fra foretakenes side, jf. at enkelte store britiske banker har valgt å offentliggjøre tilsynsmyndighetens pilar 2-krav. Finanstilsynet vil i den sammenheng imidlertid påpeke at foretakene i så tilfelle bør opplyse om at pilar 2-kravet er tilsynsmyndighetenes vurdering av mange faktorer på et gitt tidspunkt og noe som kan endres løpende, til forskjell fra pilar 1-krav, der markedet kjenner reglene for hvordan endret eksponering påvirker kapitalkravet.

9. Eksempel informasjon fra britisk bank

HSBC Interim report 2015

http://iis.quamnet.com/media/IRAnnouncement/5/EN_US/002274811-0.PDF

These are the capital requirements for what USBC-

9. Eksempel informasjon fra britisk bank, forts. *HSBC*

The Pillar 2A requirement is a point in time assessment of the amount of capital the PRA considers that a bank should hold to meet the overall financial adequacy rule. It is therefore subject to change pending annual assessment and the supervisory review process. During 2014, our Pillar 2A requirement amounted to 1.5% of RWAs. In February 2015, this was revised to 2.0% of RWAs, of which 1.1% is expected to be met by CET1 with immediate effect.

FINANSTILSYNET

Revierstredet 3
Postboks 1187 Sentrum
0107 Oslo

www.finanstilsynet.no

